

29 Δεκεμβρίου 2017

Αρ. Πρωτ. ΚΑΛΛΙΣΤΩ: 161/17

Προς:

Οργανισμό Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΕΛΓΑ)

Μεσογείων 45, 115 10 Αθήνα, protaseis@elga.gr

Υπόψη:

Προέδρου κ. Φ. Κουρεμπέ

Θέμα:

Προτάσεις για τη βελτίωση του θεσμικού πλαισίου του ΕΛ.Γ.Α, σε ό,τι αφορά ζημιές από είδη της άγριας πανίδας

Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε,

Με αφορμή τη δημόσια πρόσκληση προς κάθε ενδιαφερόμενο για τη διατύπωση προτάσεων που αφορούν σε βελτίωση του θεσμικού πλαισίου του ΕΛ.Γ.Α, πρωτοβουλία για την οποία σας συγχαίρουμε, επαναλαμβάνουμε σειρά σχετικών προτάσεων που έχουμε απευθύνει και παλαιότερα στον Οργανισμό (βλ. π.χ. κοινή επιστολή έξι Περιβαλλοντικών ΜΚΟ και του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας Κρήτης από 30/01/2013), που αναθεωρήσαμε και εμπλουτίσαμε με νέα στοιχεία και επιπλέον προτάσεις.

Επισημαίνουμε, εισαγωγικά, πώς θεωρούμε την ύπαρξη και λειτουργία του Οργανισμού ως εξαιρετικά σημαντική, όχι μόνο από οικονομικής και κοινωνικής πλευράς, αλλά και ως προς την περιβαλλοντική προσφορά του. Η κοινωφελής και μη-κερδοσκοπική λειτουργία του, διασφαλίζει την έμπρακτη εφαρμογή των αρχών της αλληλεγγύης και διασποράς των κινδύνων μεταξύ των ασφαλιζόμενων. Η υποχρεωτική ασφάλιση και η εφαρμογή της αρχής της ισότητας των παροχών του ΕΛ.Γ.Α, ανεξαρτήτως του ύψους των ατομικών εισφορών, έχει σαφείς θετικές επιδράσεις τόσο από κοινωνικής όσο και από περιβαλλοντικής πλευράς, ειδικά σε περιπτώσεις που καλλιεργητές, κτηνοτρόφοι, μελισσοκόμοι ή αλιείς υφίστανται ζημιές από είδη της άγριας πανίδας. Οι ζημιές αυτές είναι πιο πιθανό να συμβούν σε περιοχές υψηλής φυσικής αξίας, με πλούσια βιοποικιλότητα, καθώς και σε περιπτώσεις που η αγροτική δραστηριότητα ασκείται με παραδοσιακό και εκτατικό χαρακτήρα, προσθέτοντας στις άλλες αντιξοότητες την ανάγκη λήψης επιπλέον μέτρων και προσπαθειών. Η ύπαρξη ασφαλιστικής κάλυψης και η ενθάρρυνση λήψης προληπτικών μέτρων, μεταξύ άλλων, συμβάλλουν σημαντικά στον περιορισμό της θνησιμότητας προστατευόμενων ειδών από ανθρωπογενή αίτια, γενικά, καθώς και επικίνδυνων πρακτικών, ειδικότερα, όπως η παράνομη χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων.

Οφείλουμε να επισημάνουμε ακόμα ότι, τα τελευταία 20-25 χρόνια, οι Κανονισμοί Ασφάλισης Ζωικού Κεφαλαίου και Φυτικής Παραγωγής του ΕΛ.Γ.Α. που αφορούν ζημιές από είδη της άγριας

πανίδας, έχουν σαφώς βελτιωθεί, με θετικό αντίκτυπο σε ότι αφορά την αποτελεσματικότητά τους. Παρ' όλα αυτά οι παραγωγοί συνεχίζουν να αντιμετωπίζουν πολλά προβλήματα. Τα κυριότερα αφορούν στις διαδικασίες εφαρμογής του κανονισμού αποζημιώσεων του ΕΛ.Γ.Α, με αποτέλεσμα να μην τις διεκδικούν ή, εάν καταθέσουν αίτηση, τελικά να λαμβάνουν ποσό μικρότερο της πραγματικής αξίας της ζημιάς που υπέστησαν ή με μεγάλη χρονική καθυστέρηση.

Συνεπώς, η ένταξη ειδών της άγριας πανίδας στους ασφαλιζόμενους κινδύνους, η κάλυψη των παραγωγών που αλληλοεπιδρούν με αυτά τα είδη και η ενθάρρυνση εφαρμογής μέτρων ενεργητικής προστασίας αποτελούν για τους φορείς που συνυπογράφουν την επιστολή αυτή σημαντική συμβολή στην προσπάθεια επίτευξης περιβαλλοντικών στόχων και αποτελεσματικής εφαρμογής της σχετικής εθνικής νομοθεσίας, ευρωπαϊκών οδηγιών και διεθνών συμβάσεων.

Θεωρούμε επιπλέον ότι, ο **συνδυασμός βελτιώσεων στους κανονισμούς ασφάλισης** του ΕΛ.Γ.Α και των διαδικασιών εφαρμογής τους **με μια στροφή πολιτικής** του Οργανισμού από την πρακτική της αποζημίωσης στην πολιτική της πρόληψης, καθώς και της χρηματοδότησης μέτρων - υποστήριξης επενδύσεων που αποσκοπούν στη μείωση των ζημιών, **θα συμβάλουν αισθητά στην εξοικονόμηση πόρων** από τον ΕΛ.Γ.Α. και, φυσικά, στην επιθυμητή μείωση των ασφαλιστρών που καταβάλλουν οι ασφαλισμένοι παραγωγοί.

Στην κατεύθυνση αυτή υποβάλλουμε τις παρακάτω προτάσεις, που παρακαλούμε να εξετάσετε:

A. Προτάσεις βελτίωσης των κανονισμών ασφάλισης του ΕΛΓΑ και των διαδικασιών εφαρμογής τους

1. *Περαιτέρω βελτίωση του χρόνου καταβολής της αποζημίωσης:* Οι εκτιμήσεις ζημιών και η πληρωμή των σχετικών αποζημιώσεων να γίνεται κατά προτεραιότητα σε περιπτώσεις ζημιών από προστατευόμενα είδη.
2. *Αύξηση του ποσοστού κάλυψης ζημιών από προστατευόμενα είδη (αρκούδα, λύκος κ.λπ.), κατ' εξαίρεση των όσων ισχύουν γενικότερα στους ασφαλιστικούς οργανισμούς:* Από 90 σε 100% της αξίας της ζημιάς στο ζωικό κεφάλαιο και από 88 σε 100% στη φυτική παραγωγή. Η αύξηση του ποσοστού κάλυψης θεωρείται σκόπιμη προκειμένου να υπογραμμιστεί η αξία προστασίας των ειδών αυτών, αλλά και γιατί σε ορεινές και δυσπρόσιτες περιοχές συχνά δεν γίνεται δυνατόν να βρεθούν όλα τα κατασπαραγμένα ζώα που αποτελούν θύματα επιθέσεων από σαρκοφάγα θηλαστικά, ενώ τα αποδεικτικά στοιχεία, ορισμένες φορές αλλοιώνονται μέχρι την στιγμή της εκτίμησης της ζημιάς.
3. Ειδικότερα για τη διαχείριση περιπτώσεων απωλειών χωρίς τη δυνατότητα ανεύρεσης των νεκρών ζώων, προτείνεται η *κάλυψη των ζημιών με υπεύθυνη δήλωση της απώλειας από τον κτηνοτρόφο* και η αναγραφή του κωδικού των ζώων με παράλληλη κοινοποίηση στις αντίστοιχες υπηρεσίες παρακολούθησης του ζωικού κεφαλαίου του ΥΠΑΑΤ. Με τον τρόπο αυτό, θα καταγράφονται οι απώλειες στο ζωικό κεφάλαιο από την άγρια πανίδα και δεν θα συνεχίζεται η επιδότησή τους από τις αρμόδιες υπηρεσίες.
4. *Απλούστευση της διαδικασίας αναγγελίας και ανάπτυξη εφαρμογής για συσκευές κινητής τηλεφωνίας*, μέσω της οποίας οι παραγωγοί θα μπορούν να ειδοποιούν τον ΕΛ.Γ.Α για επιβεβαίωση περιστατικού, επιβεβαίωση ασφαλιστικής κάλυψης και ενδεχομένως πληρωμής

των τελών εκτίμησης: Η καταγραφή της ζημιάς μπορεί να γίνεται από τον ίδιο τον παραγωγό με φωτογραφίες, ημερομηνία και γεωγραφικές συντεταγμένες του κάθε κατασπαραγμένου ζώου για χρήση τους από τον ΕΛΓΑ σε περίπτωση αλλοίωσης των αποδεικτικών στοιχείων.

5. *Μείωση του ελάχιστου αριθμού ζώων ή του «πλαφόν» χρηματικής αξίας του πληγέντος ζωικού κεφαλαίου* για τα οποία καταβάλλεται η αποζημίωση, έτσι ώστε να γίνεται άμεσα εκτίμηση της αναγγελλόμενης ζημιάς.
6. Ένταξη στην κατηγορία του ασφαλιστικού κινδύνου «άγρια ζώα» *επιπλέον ειδών της άγριας πανίδας* με βάση την ανάγκη για προστασία προστατευόμενων ειδών ή περιοχών. Πέραν των ήδη ενταγμένων ειδών (αρκούδα, λύκος, αδέσποτα σκυλιά, αγριοκούνελο στη Λήμνο και πλατώνι στη Ρόδο), προτείνεται και η ένταξη του τσακαλιού και όλων των ειδών χηνών (άλλα είδη πουλιών) σε όλη την Ελληνική επικράτεια, του ελαφιού στην περιοχή της Πάρνηθας, καθώς και η επέκταση των περιοχών στις οποίες καταβάλλεται αποζημίωση για ζημιές από Αγριογούρουνο σε όλες τις προστατευόμενες περιοχές, επιπλέον εκείνων που προστατεύονται από τη Συνθήκη Ραμσάρ.
7. Επέκταση ασφαλιστικής κάλυψης των ζημιών από αρκούδες και στο φυτικό κεφάλαιο, με *μέριμνα κάλυψης των ζημιών που προκαλούνται σε δενδρύλλια καρποφόρων δένδρων*, που έχουν ως συνέπεια την καταστροφή μέρους ή ολόκληρου του φυτικού κεφαλαίου. Η απώλεια του φυτικού κεφαλαίου και της παραγωγής, ειδικά σε δένδρα με «ηλικία ενηλικίωσης» και έναρξης της οικονομικής ζωής τους, είναι πολύ μεγαλύτερη της εσοδείας ενός χρόνου και ξεπερνάει σε χρονική διάρκεια τουλάχιστον τα πέντε χρόνια σε κάποια είδη καλλιεργειών).
8. *Επαρκής και συνεχής ενημέρωση των παραγωγών* για τους κανονισμούς και τις διαδικασίες ασφάλισης του ΕΛ.Γ.Α. Προτείνεται, ειδικότερα, η έκδοση ενός ενημερωτικού φυλλαδίου από τον ΕΛ.Γ.Α., καθώς και η συνεργασία του με περιβαλλοντικές οργανώσεις, την Τοπική Αυτοδιοίκηση, Αναπτυξιακές Εταιρείες, Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών, συνεταιρισμούς και συλλόγους ή οργανώσεις παραγωγών, για τη διοργάνωση ειδικών ενημερωτικών εκδηλώσεων σε αγροτικές περιοχές.
9. *Δημιουργία χαρτών επικινδυνότητας ζημιών από προστατευόμενα είδη (αρκούδα , λύκο) στο κτηνοτροφικό κεφάλαιο, με βάση τον εκτιμώμενο κίνδυνο θήρευσης (predation risk assessment) ανά περιοχή και παραγωγό:* Αξιοποίηση των εργαλείων αυτών για τη διαφοροποίηση του ποσοστού κάλυψης ανά περιοχή και παραγωγό και την αποτελεσματικότερη εφαρμογή πολιτικής πρόληψης-ενεργητικής προστασίας. Η ανάδειξη των σημαντικότερων παραμέτρων που σχετίζονται με τα επίπεδα απωλειών, του τρόπου επίδρασης και αλληλεπίδρασής τους και η δημιουργία γεωγραφικών χαρτών απεικόνισης της επικινδυνότητας θήρευσης, μπορούν να συνεισφέρουν σημαντικά στην επαρκή κατανόηση του φαινομένου, η οποία υστερεί σημαντικά στην Ελλάδα. Το πλεονέκτημα της δημιουργίας χαρτών επικινδυνότητας είναι πως, εκτός του ότι ερμηνεύουν και απεικονίζουν τον περιβαλλοντικό κίνδυνο (θήρευση), μπορούν επίσης να προβλέψουν τις απώλειες σε περιοχές που δεν έχουν εμφανισθεί σχετικά περιστατικά ακόμα κατά τη διάρκεια του διαστήματος παρακολούθησης. Σημαντικές εφαρμογές προκύπτουν για την βελτίωση του συστήματος ασφάλισης, φύλαξης και διαχείρισης του κτηνοτροφικού κεφαλαίου, με στόχο την καλύτερη και περισσότερο στοχευμένη κατανομή των διαθέσιμων πόρων και προσπαθειών για την άμβλυνση της σύγκρουσης.

10. Εξέταση του ενδεχόμενου *απαλλαγής από την καταβολή ασφαλίσεων ή μερικής έκπτωσης επί του συνολικού ποσού καταβολής των ασφαλίσεων σε κτηνοτρόφους* που αναπτύσσουν δραστηριότητα σε προστατευόμενες περιοχές. Η εφαρμογή του μέτρου μπορεί να ξεκινήσει από τους κτηνοτρόφους εκείνους που μεταφέρουν μόνοι τους και διαθέτουν τα νεκρά ζώα τους σε ελεγχόμενους αδειοδοτημένους σταθμούς σίτισης πτωματοφάγων αρπακτικών πουλιών (γυπών), τηρώντας βεβαίως τα προβλεπόμενα της κτηνιατρικής και υγειονομικής νομοθεσίας. Με αυτόν τον τρόπο είναι δυνατή η λειτουργία αποδοτικά και σταθερά της εναλλακτικής τροφοδοσίας γυπών σε περισσότερα μέρη της χώρας, χωρίς να επωμίζονται το σχετικό κόστος αποκλειστικά Κρατικές Υπηρεσίες, ΟΤΑ, Φορείς Διαχείρισης Π.Π. ή Περιβαλλοντικές ΜΚΟ.
11. Πρόβλεψη *δημιουργίας ειδικού ταμείου* που θα καλύπτει μέρος του κόστους εκτίμησης και ολόκληρη την αποζημίωση, σε περιπτώσεις που τις ζημιές παθαίνουν ανασφάλιστοι στον ΕΛ.Γ.Α. κάτοικοι της υπαίθρου (π.χ. ζημιές από Αρκούδα σε ερασιτέχνες μελισσοκόμους, με λιγότερα από 10 μελισσοσμήνη στη διάθεσή τους ή ζημιές σε οικόσιτα ζώα και κηπευτικά). Το μέτρο αυτό μπορεί να εφαρμοστεί σε ένα πλαίσιο κοινωνικής προσφοράς του ΕΛ.Γ.Α. προς τους κατοίκους, συνήθως ηλικιωμένους, ορεινών και δυσπρόσιτων περιοχών. Ακόμη, αποτελεί θεσμική αναγνώριση ενός πολύ διαδεδομένου φαινομένου της αγροτικής υπαίθρου, της πολυδραστηριότητας, όπου το εισόδημα των αγροτών προέρχεται από διαφορετικές πηγές.

Β. Προτάσεις υιοθέτησης πολιτικής πρόληψης και ενεργητικής προστασίας

1. *Επιδότηση της αγοράς και συντήρησης κατάλληλων Ποιμενικών Σκύλων* από τους κτηνοτρόφους για τη φύλαξη των κοπαδιών και την αντιμετώπιση των ζημιών από την αρκούδα, το λύκο και το τσακάλι, καθώς και των διαδικασιών ελέγχου εκτροφής και αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας του μέτρου ανά παραγωγό.
2. *Επιδότηση της αγοράς και εγκατάστασης ηλεκτροφόρων περιφράξεων* από μελισσοκόμους, κτηνοτρόφους και καλλιεργητές, ειδικά σε περιπτώσεις πολλαπλών απωλειών. Το συγκεκριμένο μέτρο έχει δοκιμαστεί για την αποτελεσματικότητά του στο πλαίσιο αρκετών έργων LIFE. Ενισχύθηκε και στο πλαίσιο του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013, χωρίς όμως την κατάλληλη υποστήριξη και δημοσιότητα, με αποτέλεσμα να έχει περιορισμένη εφαρμογή. Στο νέο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης, για την περίοδο 2014-2020, προβλέπεται η συνέχιση της επιδότησης αυτής μέσω της Δράσης 4.4.1 «*Προστασία της γεωργοκτηνοτροφικής δραστηριότητας από την Αρκούδα*», του Υπομέτρου 4.4 «*Στήριξη για μη παραγωγικές επενδύσεις που συνδέονται με την επίτευξη γεωργοπεριβαλλοντικών και κλιματικών στόχων*». Θεωρούμε σκόπιμη την υποστήριξη του μέτρου σε πιο μόνιμη βάση από τον ΕΛ.Γ.Α, ενώ είναι σημαντικό η ενίσχυση να αφορά και στην προστασία μικρών καλλιεργειών της τάξης των 3-4 στρεμμάτων, καθώς και το να μην περιορίζεται στους οικοτόπους της αρκούδας μόνο, αλλά να αφορά και τις περιοχές εξάπλωσης και άλλων απειλούμενων ή προστατευόμενων ειδών (με βάση τα είδη του Κόκκινου Βιβλίου των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας), όπως οι περιοχές του τσακαλιού.
3. *Επιδότηση της επισκευής και βελτίωσης ήδη εγκατεστημένων από τους παραγωγούς συμβατικών φρακτών στην κατηγορία *carnivore-proof** (ανθεκτικές σε επιθέσεις σαρκοφάγων), για την ενίσχυση προστασίας των κτηνοτροφικών ζώων στις περιοχές σταβλισμού τους. Οι απώλειες εντός σταβλικών εγκαταστάσεων είναι λιγότερο συχνές, αλλά έχουν ως αποτέλεσμα

σημαντικές απώλειες ανά επίθεση (surplus killing), ιδιαίτερα σε επιθέσεις λύκου, που επιβαρύνουν οικονομικά σε σημαντικό βαθμό τον Οργανισμό. Το μέτρο εφαρμόστηκε ήδη από την Νορβηγική κυβέρνηση και Ασφαλιστικούς φορείς για την προστασία των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων από επιθέσεις σαρκοφάγων θηλαστικών, με πολύ θετικά αποτελέσματα

4. *Επιδότηση της εγκατάστασης φορητών φραχτών τύπου fladry* για μείωση των επιθέσεων από λύκους σε κτηνοτροφικά ζώα που πρέπει να παραμείνουν συγκεντρωμένα έξω στην ύπαιθρο. Σε πειραματικό επίπεδο η διάταξη έχει ήδη δοκιμαστεί με επιτυχία και στη χώρα μας, κρίνεται όμως απολύτως αναγκαία η χρηματοδότηση για την ενδελεχή δοκιμή και παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας, της ασφάλειας και της πρακτικότητας των φραχτών αυτού του τύπου σε κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις κάτω από πραγματικές συνθήκες και σε μεγαλύτερη κλίμακα. Ο φράχτης fladry έχει σημαντικά πλεονεκτήματα σε σύγκριση με τις συμβατικές ηλεκτροφόρες περιφράξεις: Μπορεί να περικλείσει μια σχετικά μεγάλη περιοχή, είναι ελαφρύτερος, φθηνότερος, εγκαθίσταται εύκολα, δεν χρειάζεται πλήρης καθαρισμός της βλάστησης, επιτρέπει την έξοδο των κτηνοτροφικών ζώων αν είναι επιθυμητό, καθώς και την πρόσβαση των σκύλων φύλαξης. Ως επέκταση του ίδιου μέτρου προτείνεται επίσης και η *πilotική εγκατάσταση και δοκιμή περιφράξεων τύπου "turbo fladry"*, στις οποίες το σχοινί ενός φράχτη fladry αντικαθίσταται με ένα ηλεκτροφόρο σύρμα που τροφοδοτείται από μια φορητή γεννήτρια υψηλής τάσης / χαμηλού ρεύματος. Όταν ένα ζώο δαγκώσει ή αγγίξει το ηλεκτροφόρο σύρμα, προκαλείται ένα επιπλέον επώδυνο, αλλά όχι επιβλαβές, ερέθισμα το οποίο μπορεί να παρατείνει την χρονική αποτελεσματικότητα των κοινών fladry περιφράξεων.
5. *Συσχετισμός της ασφαλιστικής κάλυψης με την εφαρμογή προληπτικών μέτρων* από τους παραγωγούς και δημιουργία πρωτοκόλλου ελέγχου εφαρμογής προληπτικών μέτρων προσαρμοσμένου ανά περιοχή, τύπο παραγωγού και ασφαλιστικού κινδύνου. Με βάση την διαδικασία αυτή θα αξιολογείται και ελέγχεται με ποιο τρόπο και με ποια ένταση κάθε παραγωγός εφαρμόζει συστήματα πρόληψης των απωλειών από προστατευόμενα είδη της άγριας πανίδας με εφαρμογή ανεξάρτητα ή σε συνδυασμό με την επιδότηση προληπτικών μέτρων από τον οργανισμό.
6. *Πilotική εφαρμογή ex-ante συστημάτων αποζημίωσης για ζημιές στην παραγωγή από λύκο και αρκούδα σε προστατευόμενες περιοχές (εθνικά πάρκα)*, δηλαδή εκ των προτέρων ασφάλιση ζωικού κεφαλαίου σε συνδυασμό με την εκτίμηση του κινδύνου απώλειας ανά παραγωγό (predation risk) για απώλειες στο κτηνοτροφικό κεφάλαιο, όπου παρουσιάζεται το πρόβλημα αδυναμίας ανεύρεσης των απολεσθέντων ζώων. Η εφαρμογή ex-ante συστημάτων αποζημίωσης βασίζεται στον πραγματικό περιβαλλοντικό κίνδυνο, στην εφαρμογή προληπτικών μέτρων και στην καταγραφή περιβαλλοντικών παραμέτρων επίδοσης (π.χ. επιτυχής αναπαραγωγή άγριας πανίδας στην περιοχή εφαρμογής). Έχει το πλεονέκτημα και την πρωτοτυπία της ισχυρής συσχέτισης του ασφαλιστικού συστήματος με την πρόληψη και το καθεστώς προστασίας μιας περιοχής (εθνικό πάρκο, περιοχή δικτύου Natura 2000 κ.α.) και μπορεί, επιπλέον, να μειώσει τα έξοδα αυτοψιών του οργανισμού. Εξάλλου, η διεθνής εμπειρία υποστηρίζει ότι οι παραγωγοί κινητοποιούνται από μόνοι τους προς την κατεύθυνση της βέλτιστης δυνατής χρήσης μέσων αποτροπής ζημιών, για να διατηρήσουν το μεγαλύτερο δυνατό ποσοστό της ex-ante αποζημίωσης.

7. Τέλος, προτείνεται η *οργάνωση της συλλογής και καταχώρησης-τήρησης συμπληρωματικών στοιχείων κατά τη διάρκεια των εκτιμήσεων που πραγματοποιούν οι εκτιμητές-πραγματογνώμονες του ΕΛΓΑ, πέραν όσων καταγράφονται στις εκτιμήσεις που γίνονται σήμερα. Εκτιμούμε πως με μία πολύ μικρή επιβάρυνση στον χρόνο εκτίμησης, η συλλογή στοιχείων από τους εκτιμητές του ΕΛ.Γ.Α μπορεί να εμπλουτιστεί θεαματικά, οδηγώντας σε πολύ χρήσιμες στατιστικές αναλύσεις, μοντέλα προβλέψεων και χαρτογραφικές απεικονίσεις, που μπορούν να βοηθήσουν σημαντικά τόσο στην απόκτηση μιας ολοκληρωμένης και δυναμικής εικόνας του προβλήματος όσο και στην καλύτερη ενεργητική προστασία των παραγωγών από ζημιές που προκαλούνται από είδη της άγριας ζωής. Ενδεικτική παρουσίαση κατηγοριών δεδομένων παρουσιάζονται στο *επισυναπτόμενο παράρτημα*.*

Είμαστε πάντα στη διάθεσή σας για περαιτέρω διευκρινήσεις.

Με εκτίμηση,

ANIMA

ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ

Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης

Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία

ΚΑΛΛΙΣΤΩ, Περιβαλλοντική Οργάνωση για την Άγρια Ζωή και τη Φύση

Πανεπιστήμιο Κρήτης – Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης

WWF Ελλάς

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Η συγκέντρωση των συμπληρωματικών στοιχείων που προτείνονται προαπαιτούν την αγορά εξειδικευμένου εξοπλισμού χαμηλού κόστους και γρήγορης απόσβεσης (συσκευές GPS και ψηφιακές φωτογραφικές μηχανές) και μπορούν κάλλιστα να συμπληρώνουν την ψηφιακή βάση δεδομένων του ΕΛΓΑ. Η επεξεργασία και αξιολόγηση των δεδομένων μπορεί να οδηγήσει σε διαβάθμιση περιοχών κα παραγωγών αναλόγως με την επικινδυνότητά τους για θήρευση κτηνοτροφικού κεφαλαίου και με αντίστοιχη προσαρμογή εφαρμογής προληπτικών μέτρων, διαδικασιών αποζημίωσης ή/και τιμολογίων αποζημίωσης. Τα δεδομένα αυτά θα σχετίζονται με:

- I. Τις συντεταγμένες του σημείου της επίθεσης/ζημιάς: Σε περίπτωση που υπάρχουν περισσότερα του ενός θύματα, να καταγράφονται οι συντεταγμένες όλων των ζώων χωριστά. Για την καταγραφή είναι απαραίτητη η χρήση ενός δέκτη GPS, το κόστος του οποίου κυμαίνεται γύρω στα 100 €. Η απεικόνιση των στοιχείων αυτών σε ένα χάρτη μπορεί να παρέχει πολύτιμες πληροφορίες σχετικά με την τροφική συμπεριφορά των σαρκοφάγων, ενώ μπορεί να συνδυαστεί και με στοιχεία πυκνότητας του πληθυσμού και άλλων διαθέσιμων τροφικών πηγών.
- II. Την ώρα της επίθεσης/ζημιάς: Το στοιχείο αυτό παίζει σημαντικό ρόλο στη στατιστική ανάλυση και τη δημιουργία μοντέλων πρόβλεψης και μπορεί να εκτιμηθεί είτε από τα ευρήματα είτε από πληροφορίες που παρέχονται από τους ασφαλισμένους.
- III. Τις επικρατούσες συνθήκες κατά την επίθεση/ζημιά: Σε περίπτωση επίθεσης σε ζωικό κεφάλαιο καταγράφονται λεπτομέρειες σχετικά με τις επικρατούσες καιρικές συνθήκες (ήλιος, βροχή, συννεφιά, κλπ.), την κατάσταση των ζώων (ξεκομμένα, στη στάνη, σε βοσκή), την αντίδραση των σκύλων και του βοσκού κ.λπ. Ανάλογα στοιχεία καταγράφονται σε περίπτωση ζημιάς σε μελίτσια ή καλλιέργειες.
- IV. Τη χρήση προληπτικών μέτρων: Σε περίπτωση ζωικού κεφαλαίου καταγράφεται η παρουσία σκύλων φύλαξης κοπαδιού και βοσκού με το κοπάδι, καθώς επίσης και η καταλληλότητα του νυχτερινού καταλύματος. Σε περίπτωση μελισσοκομικής εκμετάλλευσης σημειώνεται η χρήση ηλεκτροφόρας περιφράξης, ενώ για φυτική παραγωγή καταγράφεται η παρουσία φρακτών, φώτων, μηχανών κρότου και η χρήση οποιουδήποτε άλλου αποτρεπτικού μέσου. Η διαπίστωση της λήψης των κατάλληλων μέτρων πρόληψης είναι, εξάλλου, απαραίτητη, αφού κατά τη διεθνή πρακτική, σε περιπτώσεις επαναλαμβανόμενων ζημιών που δεν συνοδεύονται από λήψη μέτρων πρόληψης, ο ασφαλιζόμενος χάνει το δικαίωμα αποζημίωσης.
- V. Φωτογραφίες: Στις φωτογραφίες θα πρέπει να διακρίνεται μία κάρτα με το όνομα του ζημιωθέντος παραγωγού (ή κάποιον κωδικό), την ημερομηνία, τοποθεσία και είδος της ζημιάς (π.χ. είδος-φυλή-ηλικία ζώου) και το όνομα του εκτιμητή του ΕΛΓΑ. Πέραν της προφανούς αξίας της φωτογραφικής τεκμηρίωσης των ζημιών που καταγράφονται, οι φωτογραφίες που θα συλλέγονται πρέπει να παρέχουν και στοιχεία που θα βοηθούν στην ταυτοποίηση του ζημιογόνου αιτίου. Για παράδειγμα, σε περίπτωση κατασπάρραξης ζώων, εκτός από γενικές φωτογραφίες των πτωμάτων, πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα για τη φωτογράφιση των τραυμάτων από κοντινή απόσταση, καθώς και την αποτύπωση λεπτομερειών που μπορεί να αποκαλυφθούν κατά τη διάρκεια της νεκροψίας. Σε περίπτωση ζημιών σε μελίτσια και φυτική παραγωγή φωτογραφίζονται, πέρα από τις ζημιές, και ίχνη των ζώων στη γύρω περιοχή που θα βοηθήσουν στην ταυτοποίηση του ζημιογόνου αιτίου. Πρέπει, επίσης, να λαμβάνεται μέριμνα για τη φωτογράφιση ζημιών σε γεωργικές κατασκευές και υποδομές (φράχτες, στάβλοι, κλπ.). Τέλος, καλό είναι να υπάρχουν και μερικές φωτογραφίες της ευρύτερης περιοχής, που να αποτυπώνουν τον χώρο της επίθεσης/ζημιάς.
- VI. Κατηγορία βιοτόπου όπου έγινε η επίθεση ή/και βρέθηκαν τα ζώα: Είναι ένα ακόμα χρήσιμο στοιχείο που μπορεί να αξιοποιηθεί για τη στατιστική ανάλυση των επιθέσεων και τη δημιουργία μοντέλων πρόβλεψης. Οι κατηγορίες είναι προεπιλεγμένες, ώστε να διευκολύνουν τον εκτιμητή, όπως π.χ.:
 - i. λιβάδι / ανοιχτή έκταση
 - ii. δάσος / θαμνώνας
 - iii. μικτός βιότοπος (ανοιχτές εκτάσεις με παρουσία θάμνων ή δέντρων)
 - iv. καλλιεργούμενες εκτάσεις.